



• ASSEMBLY SUPPORT INITIATIVE
NEWSLETTER

JULI 2008, BR.32



Intervju sa Presednikom Fatmir Sejdiu

Takodje na ovom broju:
Direktor Agencije protiv korupcije se obraća Skupštini
Skupštinska grupa žena sa novim početkom

Kosovo je najbolja priča međunarodne zajednice

Inicijativa za podršku Skupštine (ASI) vodila je ovaj intervju sa g. Fatmirom Sejdiuom, predsednikom Kosova, i razmotrila nova kretanja na Kosovu, kao i nove odgovornosti predsednika Kosova.



ASI: G. predsedniče, kakav je vaš komentar vezano za poslednja politička kretanja na Kosovu, i kako biste definisali ulogu vašeg Kabineta?

G. Fatmir Sejdiu: Proglašenjem nezavisnosti Kosova 17. februara mi smo ušli u novu eru početaka. Intenzivne aktivnosti na završetku faze obrazovanja države Kosovo sprovedene su usvajanjem: Ustava Kosova, državnih simbola Kosova, zastave, grba, himne i dinamičkog ciklusa koji je proizilazio iz Ahtisarijevog plana. Verujem da je ovo bio jako intenzivan period saradnje između Kosova i međunarodnih institucija, kao i unutarinstitucionalne saradnje imajući u vidu intenzivne konsultacije samih parlamentarnih političkih grupacija.

Drugo bitno pitanje je da kosovske institucije pokažu spremnost u ovoj završnoj fazi tranzicionog perioda i

preuzmu odgovornost na bazi Ustava i shodno njihovim mandatima. U tom smislu smatramo da je neophodno da se ubrza prenos nadležnosti sa UNMIK-a na novu misiju i dalje na kosovske institucije. Svesni smo da postoji inicijativa Generalnog sekretara UN za rekonfiguracijom UNMIK-a za ograničeni period. Razmotrili smo ovu inicijativu i želimo da se ovaj proces što pre okonča, imajući u vidu prvenstvenu ulogu kosovskih institucija i njihovu posvećenost saradnji sa međunarodnim institucijama ICO i Eulex u važnim oblastima bezbednosti i vladavine prava.

Takođe je važno istaći da cenimo spremnost međunarodnih mehanizama da nam pomognu i olakšaju proces integracije svih Srba u institucije, kao i da olakšaju procese saradnje između Kosova i Republike Srbije kao dve suverene države. Mada mi nikada nećemo biti

spremni da prihvatimo bilo kakav pregovarački proces o statusu Kosova, koji se prezentira iz srpskih državnih krugova i njihovih podržavalaca. Mi smo stupili u novu fazu, Ujedinjene nacije su priznale novu realnost da je Kosovo proglasilo nezavisnost i usvojilo svoj ustav. Takođe, došlo je vreme da međunarodne snage uspešno završe svoju misiju. Verujem da Kosovo predstavlja najuspešniju priču međunarodnih investicija.

ASI: Koje su osnovne razlike između Ustava s jedne strane, i Ustavnog okvira s druge strane?

G. Fatmir Sejdiu: Kosovo je demokratska i suverena država sa svim karakteristikama normalne države, i u kosovskom Ustavu ne postoje drugi mehanizmi osim kosovskih institucija. Suverenost države pokazuje se preko kosovskog parlamenta i drugih institucija kao što su predsednik,

vlada, nezavisno pravosuđe i drugi stubovi koji omogućavaju da država skladno funkcioniše.

Naravno, mi smo praktično nasledili neke probleme ali kosovske institucije su odgovorne da urade svoje deo posla na najbolji mogući način u ovom trenutku. Tako da se ja ne bih vraćao na Ustavni okvir jer je on služio svojoj svrsi određeno vreme tokom tranzicionog perioda, bez obzira na to što postoji izvesno nezadovoljstvo vezano za njegove formulacije. On je bio uspostavljen za jednu bitnu fazu funkcionalnog života na Kosovu i služio je demokratskim procesima, osiguravajući međunarodnu podršku i mi ga kao takvog cenimo.

ASI: U kojoj meri se odnos između Kabineta predsednika i Skupštine Kosova promenio posle 15. juna, imajući u vidu dodatna ovlašćenja predsednika za proglašavanje zakona koje je usvojila Skupština?

G. Fatmir Sejdiu: Ovo su nova ovlašćenja. Naravno, postoji pristup usaglašavanja sa modernim principima upravljanja. Predsednika bira Skupština sa institucionalnim ovlašćenjima da vrati zakone Skupštini. Ovo je jako bitno ovlašćenje koje daje dodatnu vrednost opštem kvalitetu zakonodavstva, jer je u najmanju ruku predsednik obavezan da pomno prati usvajanje zakona u Skupštini. Ovo predstavlja jako važno ovlašćenje ali nije odlučujući faktor u procedurama kroz koje zakon mora da prođe tokom parlamentarne debate, već više da da svoje mišljenje ukoliko zakon bude suprotan Ustavu ili povređuje interese građana Kosova. I drugo, važno je da se ima zakonodavna inicijativa. Ovo su jako važna ovlašćenja a ostala ovlašćenja su fokusirana na posebna ovlašćenja koja imaju predsednik i parlament.

ASI: Konsultativni savet za zajednice predviđen je da deluje pod vlašću predsednika Kosova. Možete li nam reći nešto o ovoj fazi priprema, kakva će biti njegova uloga?

G. Fatmir Sejdiu: Sproveo sam nekoliko aktivnosti i imao konsultacije sa lokalnim i međunarodnim ekspertima kako bi se dobio osnovni okvir na bazi kosovskog Ustava i Ahtisarijevog plana da bi se efikasno uspostavila njegova struktura. Uskoro će biti preduzeti konkretni koraci, ja ću imati konsultacije sa predstavnicima kako je to predviđeno po Ahtisarijevom planu. Tražićemo njihove ideje, sugestije da bismo dobili funkcionalno telo, i zatim ćemo doneti odluku o njegovom obrazovanju i podržaćemo njegov rad na najbolji mogući način.

*Intervju vodio:
Armend Bekaj i Blerim Vela*



Belgijski dom predstavnika i Skupština Republike Kosovo: proteklih pet godina razmene i saradnje

Napisao gospodin Myttenaere, generalni sekretar Belgijskog doma predstavnika



G-din. Jakup Krasniqi, predsednik Skupštine Kosova, potpisuje se u zvaničnoj knjigi gosta tokom skorašnje posete belgijskom Predstavničkom Domu uz pažljiv pogled njegovog predsednika, g-dina. Herman Van Rompuy.

Kada sam pre pet godina dobio obaveštenje da je konzorcijum sastavljen od francuske narodne skupštine, nemačke skupštine, belgijskog doma predstavnika i francuskog Međunarodnog instituta odbrane, osvojio tender Evropske agencije za rekonstrukciju (EAR) za projekat „Podrška kosovskoj Skupštini“, nisam mogao da pretpostavim da će saradnja između belgijskog Doma predstavnika i kosovske Skupštine trajati toliko dugo i biti toliko dobra.

Nakon prvog projekta EAR-a, u januaru 2006. godine je došlo do drugog „Nastavak podrške Kosovskoj skupštini“ koji zajedno sa Konzorcijumom sada vodi i Narodna skupština Slovenije. Oblasti koje je ovaj drugi projekat obuhvatio ilustruju razvoj Kosovske skupštine

prema zrelom parlamentu. Dok je prvi projekat uglavnom obuhvatao podršku u vidu materijalnih sredstava za rad parlamenta - sećam se da smo slali našeg arhitektu i druge (IC) tehničare- kao i u vidu osnovnog organizovanja Skupštine (Poslovnik o radu, odeljenja, rad odbora), drugi projekat je zahtevao detaljnije savetovanje i pokroviteljstvo.

Iako sam u oba projekta naučio da cenim stručnost i predanost svih lidera timova, glavnih i kratkoročnih stručnjaka, radi sadržaja ovog članka naglasio bih dve stvari koje je uradio Belgijski dom predstavnika a koje smatram izuzetno važnima i na koje sam ponosan.

Prva i najvažnija stvar se tiče kadrovske službe. Ako poslanici čine srce parlamenta, osoblje predstavlja njegov

mozak. I kada poslanici odu, osoblje ostaje. Stoga važnost osoblja parlamenta uopšte i nepristrasnog procesa zapošljavanja se ne može preceniti. Parlament zaslužuje najbolje radnike, ali oni mogu da se zaposle samo ukoliko im se ponudi stabilan i poseban kadrovski statut – koji ih štiti od političkog pritiska i koji ih podseća na moralne dužnosti-, privlačnu platu, mogućnosti za dalju obuku, transparentnu karijeru i pravu šansu za napredovanje. Ponosan sam što su belgijski stručnjaci uspeli da doprinesu razvoju koji nosi puno nade iako još uvek nije završen.

Naš drugi – skromniji – doprinos je stvaranje Pravne jedinice za standardizaciju. Svaki ‘stari’ parlament Zapadne Evrope se trenutno suočava sa istim problemima: kako garantovati

izradu visoko kvalitetnih zakona u društvima koja se brzo menjaju? Kako održati ravnotežu između zakonske stabilnosti, sa jedne strane, i usklađivanja sa međunarodnim normama i društvenom i ekonomskom stvarnošću, sa druge strane? Veoma je važno da se negde u postupku donošenja zakona daje objektivni savet odborima, da bi se poslanici upoznali sa posledicama svojih izbora i da se promovise transparentno formulisanje pravila.

Iskustvo od više od trideset pet godina koje imam kao član osoblja Belgijskog doma predstavnika i kao član nekoliko međunarodnih parlamentarnih organizacija me je naučilo da za izgradnju parlamentarne 'kulture' nije potrebno samo nekoliko godina već su potrebne decenije. Parlamentarna demokratija je kao brak: nikada ne postoji ništa ne 'postoji' definitivno i svakoga dana morate da radite na tome... Koliko god da je rad Konzorcijuma uspešan, nije odgovorio na sva pitanja niti rešio sve probleme, i Skupština Republike Kosovo će se suočavati sa nadolazećim izazovima u predstojećim mesecima.

Zbog toga je moj predsednik, Herman Van Rompuy, preuzeo inicijativu da pozove delegaciju predsedništva Skupštine Republike Kosovo u Belgijski dom predstavnika. Zbog toga ja smatram da će ova mogućnost potvrditi spremnost Belgijskog doma da nastavi saradnju sa našim kosovskim partnerima, potpisujući sa mojim parnjakom generalnim sekretarom Ismetom Krasnićijem, Memorandum u kome mi prihvatamo da održavamo kontakte između naših uprava i u kome mi potvrđujemo našu spremnost da razmenjujemo stručnjake, bilo na bilateralnoj osnovi ili u okviru novog okvira koji tek treba da se definiše (po mogućstvu uz finansijsku pomoć drugih aktera i u saradnji sa drugim bivšim članovima Konzorcijuma).

Na osnovu Memoranduma, saradnja između naših skupština bi trebalo da traje do 31. decembra 2009. godine ali sam ubeđen da će prijateljstvo među njima trajati mnogo duže!

Ekonomске posledice korupcije dostižu 30 miliona evra

Izvod iz govora Hasana Pretenija, direktora Agencije za borbu protiv korupcije na plenarnoj sednici kosovske Skupštine, održanoj 3.6.2008. godine, povodom pregleda godišnjeg izveštaja o radu Agencije za borbu protiv korupcije

Kosovska Agencija za borbu protiv korupcije je nezavisan organ koji je uspostavljen kao glavni mehanizam za sprečavanje i suzbijanje pojave korupcije, i koordinaciju politike borbe protiv korupcije na Kosovu. Sredstva za rad Agencije obezbeđuju se iz kosovskog konsolidovanog budžeta. Trenutno (odnosi se na period izveštavanja) Agencija ima 15 od 35 predviđenih službenika. UNDP je obezbedio četiri savetnika (dva domaća i dva međunarodna).

Ova agencija obavlja odgovornosti u skladu sa zakonom o suzbijanju korupcije (2004/34), i uspostavljena je jula 2006. godine, a počela sa radom 12.02.2007. godine.

Rad Agencije prati njeno Veće. Veće Agencije se sastoji od 9 članova, od kojih je tri predstavnika imenovano iz Skupštine, jedan predstavnik iz predsednikovog kabineta, jedan iz Vlade, jedan iz Vrhovnog suda, jedan iz službe javnog tužioca, jedan predstavnik lokalnih vlasti i jedan predstavnik građanskog društva.

Tokom prošle godine, osnovu aktivnosti Agencije za borbu protiv korupcije (ABPK) činila su tri glavna stuba: sprovođenje zakona; sprečavanje ili eliminacija uzroka korupcije; obuka odnosno edukacija.

Sprovođenje zakona

Posebna pažnja se poklanja aktivnostima i radu sa informacijama koje imaju građani, istrazi i upućivanjem građana službi tužioca na Kosovu. Agencija je u 2007. godini radila na 24 prijave. Posle administrativne istrage, zbog nedostatka dokaza je zatvoren 61 slučaj, 47 prijava je prosledeno tužilaštvu, a 2007. godine je 16 prijava bilo u fazi istrage. Od prijava prosledenih tužilaštvu, 14 su se odnosile

na sudstvo, 13 na Vladu, 11 na lokalne vlasti i 9 na javna preduzeća.

U skladu sa zakonima i propisima na snazi, odnosno kosovskim privremenim krivičnim zakonikom, vrste krivičnih prestupa su sledeće:

- zloupotreba službene dužnosti - 12 slučajeva;
- pronevera na službenoj dužnosti - 9 slučajeva;
- mito - 10 slučajeva;
- trgovina uticajima - 4 slučajeva;
- nezakonito izdavanje sudskih odluka - 7 slučajeva;
- naplata i nezakonite isplate - 2 slučaja;
- krivotvorenje zvaničnih dokumenata - 3 slučaja.

Prema činjenicama koje su predstavljene u slučajevima prijave sumnji na korupciju, koji su prosledeni radi krivičnog gonjenja nadležnoj tužilačkoj službi, ekonomske posledice koje bi mogle da naškode kosovskom društvu dostižu otprilike 30 miliona evra.

Od svih slučajeva koji su prosledeni tužilaštvu, zvanično smo informisani o samo njih 6, od kojih su 5 slučajevi u sudstvu i jedan slučaj o lokalnoj vlasti.

Sprečavanje - eliminacije uzroka korupcije

Otkrivanje podataka o imovini - iako je ova aktivnost obavljena po prvi put na Kosovu, 98% funkcionera je dalo podatke o svojoj imovini. Ta zakonska obaveza je izvršena u tri faze. Da bi bila potpuno obavljena, bilo je neophodno da se traži pokretanje administrativnih mera za 24 funkcionera, smanjuju plate do 20%, a u slučaju drugih 14 zvaničnika, od njihovih poslodavaca se tražilo da im raskinu ugovore o radu.

Sprečavanje sukoba interesa – Na osnovu osnovane prijave o postojanju sukoba interesa, Agencija je intervenisala u 15 slučajeva i uspela da ih izbegne. U nekim slučajevima gde je utvrđeno da su međunarodni radnici na Kosovu kršili zakon o javnoj nabavci, Agencija je preduzela mere sa preporukom o poništavanju određenih tendera i drugih inicijativa PIS-a pre otvaranja ponuda, eliminišući tako diskriminaciju ekonomski odgovornih operatera. Procenjena vrednost poništenih tendera dostiže 7 miliona evra.

Edukacija

Agencija je radila na aspektu edukacije u dva pravca:

Edukacija - stručno usavršavanje službenika Agencije i edukacija opšte javnosti u cilju uzdizanja svesti kod javnosti.

Za vreme perioda obuhvaćenog izveštavanjem, službenici Agencije pohađali su 35 kurseva, okruglih stolova i studijskih poseta.

Kao posledica velike saradnje sa Kosovskim centrom za edukaciju, aktivno smo učestvovali u radu seminara koji su organizovani u 10 kosovskih opština.

Zajedno sa OEBS-om i UNDP-om smo organizovali informativne kampanje, posetili smo sva ministarstva kosovske Vlade i tri najveće opštine na Kosovu, gde su službenici obavešteni o zakonima i propisima koji su na snazi i mehanizmima protiv korupcije.

Mi smo za sve aktivnosti Agencije potrošili 336,956.06 evra, što je 88.11% od dodeljenog budžeta, tako što smo dobro rukovodili budžetnim troškovima i preko svođenja broja telefonskih poziva, ručkova, večera i troškova za gorivo na najmanju moguću meru, i samo 5% budžeta je potrošeno na postupke minimalne vrednosti (preko gotovine).

Preprekenakoje Agencijana ilazi: Dodeljeni budžet nije tako veliki kako se tražilo; broj službenika nije u skladu sa šemom organizacije; male plate; nemogućnost da se angažuju stručnjaci i opasnost od napuštanja postojećih kadrova; saradnja sa službom tužioca je ispod željenog nivoa, male i nedovoljne prostorije za rad.

ABPK radi već preko godinu dana i ovo je

prvi izveštaj koji je vama podnet. Ubeđen sam da su rezultati daleko od onog čemu težimo. Međutim, verujem da Kosovo sada ima jednu agenciju koja stoji na čvrstim temeljima, jednu ustanovu koja uživa sve veće poverenje kosovskih građana, i uz stalnu podršku centralnih institucija ostvariće željene rezultate.

Agencija po prvi put ima budžet koji je tražen, broj službenika će definitivno biti onakav kako je predviđeno, Skupština preduzima konkretne mere u pravcu primene Agencije, i postoji napredak u pogledu naših odnosa sa službom tužioca. Sve to rezultira uvećanjem intenziteta i kvaliteta rada Agencije.

Do sada smo dobili 59 ozbiljnih prijava o aktivnostima korupcije. Da bi se takve aktivnosti sprečavale, dozvolite mi da izdvojim 2 od mnogih oblika korupcije.

Prvi oblik, koga smo i dalje svedoci jeste: velika zloupotreba postupaka tenderisanja (ne objavljivanje tendera na Internetu, diskriminacija odgovornih operatera i nepoštovanje uslova koji su među njima utvrđeni). Za poslednje dve nedelje, posle naše intervencije u objavljenim tenderima, uspešni smo da sprečimo pokušaj da se zloupotrebi preko 2,5 miliona evra)

Drugo, što je prilično novina, ali ima jasne znake metastaziranja: postupci za biranje međunarodnih savetnika, spremnost međunarodnih radnika da pomažu u uspostavljanju nacionalnih institucija. Sa druge strane, naši službenici na to odgovaraju postavljanjem svojih članova porodice na spiskove, odnosno, da bi savetnicima produžili ugovor, oni traže usluge, kao što su novi automobili, zaposlenje i drugo.

Da bi se zaštitila vladavina prava, demokratija i ljudska prava, dobra uprava, čast i društvena pravda, konkurentnost, rast privrede, opšte poverenje u javne institucije i moralne vrednosti društva, rat protiv korupcije i uključenje svih institucija više su nego potrebni.



Moramo i dalje da se borimo za svoja prava i mesto u društvu

Intervju sa Kosarom Nikolić, srpskom poslanicom u kosovskoj Skupštini, drugom zamenicom predsedavajućeg odbora za budžet i finansije, i članicom odbora za poljoprivredu, šumarstvo, seoski razvoj, životnu okolinu i prostorno planiranje, i odbora za prava i interese zajednica i povrata

IPS: Dali ste zadovoljni nivoom predstavljenosti interesa srpske zajednice u novom sazivu kosovske Skupštine?

Kosara Nikolić: Nivo zastupljenosti Srba u novom sazivu Skupštine Kosova nakon novembarskih izbora 2007. je svedeno na ono što je zagantovano Ustavnim okvirom, tj. da bude deset predstavnika naše zajednice. To sada ne možemo izmeniti, ima nas deset, ali nažalost ne učestvuje svih deset u radu Skupštine već samo poslanici Samostalne Liberalne Stranke, Nove Demokratije i Građanske Inicijative Goranaca.

IPS: Jeste li zadovoljni dosadašnjim učinkom?

K.N.: Lično mislim da je dobro što smo mi u kosovskim institucijama, jer ako smo rešeni da ostanemo i opstanemo na ovom prostoru, onda se moramo boriti i izboriti za svoje mesto u društvu. A što se tiče toga da li je naše učešće u kosovskim institucijama do sada dalo neke rezultate srpskoj zajednici, rekla bih da jeste, samo što to ide malo sporo. Znamo da je stopa nezaposlenosti na Kosovu dosta velika, da ima oko 65 % nezaposlenih građana, tu dakle uključujem i albansku populaciju, ne samo srpsku. Znamo da kada privreda ne radi, da sve stane. Mi kao ljudi koji predstavljamo srpsku zajednicu u institucijama, mi tražimo da se ispuni ono što je zagantovano Ustavnim okvirom. A to je da 10 do 12 % Srba treba biti zaposleno u svim institucijama na Kosovu i javnim preduzećima. Ne pristajemo na to da se Srbi zapošljavaju samo u ministarstvima na čijim čelima se nalaze Srbi, nego da se to vrši i po ostalim ministarstvima, i javnim preduzećima gde ima potrebe za otvaranjem novih radnih mesta.

Takođe bih se osvrnula i na pitanje nejednakog regionalnog razvoja. Mislim da ne bi trebalo implementirati različite projekte samo u Gračanici, s obzirom da imamo i druge multietničke opštine poput



Lipljana i Mitrovce. Pošto ja dolazim iz Lipjlana mogu da kažem da u mestima Radevu, Lepini, Skulanevu, Suvom Dolu, Livađu, Dobrotinu, Donjoj i Gornjoj Gušterici i multietničkim mestima Starom Gracku i Rabovcu nema nikakvih razvojnih projekata. Upravo za ova mesta se mora nešto učiniti i fokusirati neke projekte na ova mesta kako bi ljudi osetili da neko misli na njih kada su bili hrabri da ostanu i rešeni da opstanu.

IPS: Kakva su vaša zapažanja o učinku rada skupštinskih odbora čiji ste vi član?

K.N.: Pa mogu reći da moje iskustvo nije tako bogato jer sam ja po prvi puta poslanik u Skupštini. Zahvaljujući transparentnosti i konstruktivnosti za koju se opredelio naš poslanički klub SLS-a, ipak mogu biti zadovoljna. Maksimalno se poštuje naše mišljenje i pravo glasa u svim odborima, jedino nam ponekad manjka prevod. Dešava se da zbog tehničkih nemogućnosti

nemamo obezbeđene prevedene dokumente dok od vlade uvek dobivamo dokumente na tri jezika, engleskom, srpskom i albanskom. Zbog toga sam ja već dva-tri puta uložila primedbe i uvek dobijam obrazloženje da je to zbog vremenskih ograničenja, što ja mogu razumeti jer sada treba doneti sve nacрте zakona, ali bi se moralo naći vremena da se to prevede kada se već traži od nas da učestvujemo u radu tih skupštinskih odbora.

Ja sam redovno na sednicama komisija, zato što sam zainteresovana da budem što više uključena u sva dešavanja, ali i kako bih mogla svojoj zajednici prezentirati šta se dešava. Srpska populacija još uvek nije dobro obavestena o tome šta rade ljudi koji ih predstavljaju u Skupštini Kosova. Ja nemam kancelariju u sredini iz koje dolazim, nemam prostor gde mogu da primim građane. Jedino iz susreta sa ljudima na svadbama ili sahranama čujem od ljudi šta ih brine, i onda te stvari prenesem svom

poslaničkom klubu kako bi mogli da to rešimo.

Smatram da bi i vlada trebala učiniti više za svoje građane. Potrebno je da zajedno sa drugim donatorima napravi neke prostorije gde možemo održavati sastanke sa građanima, gde možemo da razmenimo mišljenje i primimo predstavnike vlade, predsedništva ili opštine.

IPS: Vaše mišljenje o usešću žena u politici na Kosovu?

K.N.: Što se tiče učešća žena u političkom životu, mislim da je ono na ovim prostorima još uvek nedovoljno. Po nekim evropskim standardima, zastupljenost žena treba da bude oko 30%, a ja mislim da taj procenat treba i povećati, na čak 40%. Nažalost, na ovim prostorima još uvek preovladava mišljenje da žena treba da sedi kući i rađa decu. U evropskim zemljama puno žena su odlični direktori, menadžeri firmi, političari.

Što se tiče zastupljenosti žena u Samostalnoj liberalnoj stranci, mi imamo dosta žena, ali nemamo toliko mogućnosti da se češće susrećemo zbog raštrkanosti i nedostatka prostorija. Na izborima, naša je lista imala 50% žena. Pokušavamo da uvučemo i što više žena u rad kosovskih institucija; sada imamo dva poslanika i dve poslanice, Radmilu Vujić i mene. Ipak, moramo se i dalje boriti za svoja prava i svoje mesto u društvu.

IPS: Šta bi ste na kraju poručili našim čitaocima, i predstavnicima srpske zajednice na Kosovu?

K.N.: Moja poruka srpskom narodu bi bila kratka. Kada smo već opredeljeni da ostanemo i opstanemo na ovom prostoru gde su nam živeli dedovi i pradedovi vekovima, to možemo učiniti jedino radom, uključujući se u sve strukture na Kosovu. Inače bismo ostali u zapečku i niko ne bi mislio na nas i na to šta nama treba i šta nas brine, a sa našim učešćem mi možemo i imamo moralno pravo da se borimo za sve. A videćemo kakav će biti rezultat.

Intervju vodio Mario Maglov, koordinatar centara za informisanje zajednica, OIJ-UNMIK

Kosovo na dnevnom redu zasedanja NATO parlamentarne skupštine u Berlinu

**Pripremio Ruxandra Popa,
Direktor za građanska pitanja odbora za bezbednost, NATO PS**

Parlamentarna skupština NATO-a sa svojim članovima sastaje se dvaput godišnje kako bi razmatrala glavna aktualna bezbednosna pitanja. Na svom poslednjem sastanku koji je održan od 23 do 27 maja, Parlamentarna skupština NATO-a sastala se u istorijskom Reichstag u srcu Berlina. Sa ovog simbolično značajnog mesta, članovi skupštine razgovarali su o velikom broju pitanja, uključujući raketnu odbranu, odnose sa Ruskom Federacijom, operacijama u Afganistanu i naravno o budućnosti Kosova.

Parlamentarna skupština NATO je interparlamentarna organizacija koja okuplja svoje članove širom alijanse kako bi razgovarali o različitim bezbednosnim pitanjima. Na svakom od ovih sastanaka sastaju se poslanici iz cele Severne Amerike i Evrope. U svojim razgovorima Parlamentarna skupština poziva veliki broj partnerskih zemalja kao što su Rusija, Ukrajina i Gruzija. Od 2002. Skupština Kosova poziva se redovno da učestvuje na zasedanjima i seminarima Skupštine kao ad hok parlamentarni posmatrač. Na zasedanju u Berlinu prisustvovala je višepartijska i multietnička delegacija Skupštine Kosova. Džavit Haljiti (Demokratska partija Kosova – PDK), Naim Maljoku (Alijansa za budućnost Kosova – AAK) i Slobodan Petrović (Samostalna liberalna stranka – SLS), ova tri člana Predsedništva Skupštine Kosova imali su nekoliko prilika da razmene svoja mišljenja i stavove sa ostalim članovima Parlamentarne skupštine NATO-a.

Kosovo se uočljivo pojavljuje na dnevnom redu Parlamentarne skupštine NATO-a. Nekoliko od njenih pet odbora (Civilna dimenzija bezbednosti, odbrana i sigurnost, Ekonomija i sigurnost, Politički, Uaučni i tehnološki) sagledali su mnoga pitanja koja se odnose na budućost Kosova, i proteklih godina posećivali su region.

Nedavno, delegacija Odbora za Odbranu i sigurnost (DSC) i Odbor civilne dimenzije za bezbednost (CDS) boravili su u Prištini u periodu od 23 do 24 aprila i susreli se sa najvišim kosovskim vlastima kao i sa predstavnicima međunarodne zajednice.

Odbor za civilnu dimenziju bezbednosti je od 2007. godine preuzeo vodeću ulogu u nadgledanju razvoja na Kosovu sa dva izveštaja koji je pripremio generalni izvestilac odbora Vitalino Kanjas (Portugal). U Berlinu g. Kanjas je predstavio nacrt izveštaja za 2008 koji je nazvan “Kosovo i budućnost bezbednosti na Balkanu”. Ovaj izveštaj naglašava da iako su nezavisnost Kosova priznale nekih četrdesetak zemalja, i dalje su ostala mnoga otvorena pitanja za Prištinu, Beograd i međunarodnu zajednicu. U svom izlaganju, g. Kanjas je naglasio dva veoma važna teška pitanja: nesigurnu sudbinu srpskog stanovništva na Kosovu; i problematičnu “rekonfiguraciju” međunarodnog prisustva na Kosovu. Planirano stupanje na snagu Ustava Kosova 15. juna će dodati drugi sloj na situaciju koja je već složena.

Predstavljanje izveštaja dovelo je do živopisne debate u Odboru. Uzimajući reč u ime delegacije Skupštine Kosova, g. Haljiti je potvrdio da su se od februara preduzeli mnogi koraci kako bi se konsolidovale kosovske institucije – uključujući Skupštinu Kosova – i prisvojili principi i odredbe Ahtisarijevog plana u zakon. Međutim, debata je takođe naglasila veliki jaz između stavova Beograda i Prištine o budućnosti Kosova. Srpski parlamentarci su ponovo potvrdili svoj stav da Serbia nikada neće odreći Kosova. Ponovo su naglasili svoj stva da se protive svakom prenosu odgovornosti sa UNMIK-a na EULEX, u upozorili da se protive bilo kakvom angažovanju NATO-a u uspostavljanju budućih isituija

odbrane na Kosovu. Za završetkom debate, g. Kanjas je pozvao sve strane da se klonu retoričkih izjava i da rade ka započinjanju novog dijaloga između Beograda i Prištine o pitanjima od zajedničkog interesa.

Izveštaj g. Kanjasa će biti aužuriran na

osnovu komentara koje su pružile različite državne delegacije, a konačni drugi nacrt biće predstavljen Odboru za civilnu dimenziju bezbednosti na usvajanju na godišnjem zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a koje će se održati u Valensiji, u Španiji u periodu od 14. do 17. novembra.

Više informacija o Parlamentarnoj skupštini NATO-a možete naći na internet stranici: www.nato-pa.int

Izveštaj Vitalino Kanjasa za Odbor za civilnu dimenziju bezbednosti na temu "Kosovo i budućnost bezbednosti na Balkanu" možete naći na internet stranici:

<http://www.nato-pa.int/Default.asp?SHORTCUT=1480>



G-din. Xhavit Haliti, član Predsedništva Skupštine Kosova, na sednici NATO Parlamentarne Skupštine u Berlinu

Istorijski Ustav sa nepravilnostima koje se moraju ispraviti

Intervju sa g. Hydajet Hysenijem, poslanikom Skupštine Kosova

ASI: Po vašem mišljenju kakvu ulogu Skupština Kosova mora da igra u ustavnom procesu?

Hydajet Hyseni: Ključnu, rekao bih. Na početku procesa i posle zaključaka sa konferencije koju je organizovao OEBS u 2006. g. očekivao sam da će Skupština Kosova igrati svoju ulogu kao ključni akter i koordinator celokupnog procesa izrade Ustava, jer je to u skladu sa demokratskom praksom izrade ustava. U datom kontekstu Skupština Kosova bila je objektivno ustavna Skupština i trebalo je i da funkcioniše kao takva.

Skupština Kosova je u svom prvom mandatu sačinila i usvojila ustavne amandmane. Ona je čak i razmatrala odluku da se sačini novi ustav. Na svojoj funkciji kao predsedavajući Odbora za zakonodavstvo, pravosuđe i ustavni okvir, inicirao sam i predložio koncept i strukturu procesa sačinjavanja ustava. Ne znam iz kojih razloga i zbog čega je Zakonodavni odbor bio ostavljen po strani posle obrazovanja Tima jedinstva. Koji god razlozi da su bili, smatram da je bilo pogrešno da se tako učini. Da se Skupština ostavi po strani u ovom procesu, naročito nametanjem ovakve nedemokratske i neparlamentarne procedure za proveru i usvajanje Ustava i paketa zakona.

ASI: Imajući u vidu ograničenja u ovom procesu da li su građani imali šanse da igraju ključnu ulogu?

HH: Sačinjavanje ustava je veliki poduhvat za celo društvo, zbog toga je potrebno da se ostavi više prostora svim zainteresovanim segmentima društva, naročito grupama stručnjaka, akademikima i stručnjacima. Ograničenja koja su nametnuta, vešto su izvedena kao opravdanje za brojne povrede ne samo proceduralnog nego i principijelnog, suštinskog, funkcionalnog pa čak i logički tehničkog i lingvističkog karaktera. Istina je da su se ograničenja (mnoga često suvišna i nepotrebna) uglavnom odnosila na nivo ljudskih prava i prava zajednica ili odnosa sa međunarodnim prisustvom, a ovi segmenti objektivno nikada nisu bili jako sporni. Građani su pokazali visok nivo zrelosti u pogledu ovih zahteva i takođe bi igrali aktivniju ulogu u sačinjavanju ustava da im je bila pružena prilika



za to. Mi bismo eventualno osporili pogrešnu koncepcijsku formulu koja je nedemokratska i antievropska, opasne greške koje se potencijalno mogu zloupotrebiti i manipulativno iskoristiti sa tendencijama instrumentalizacije, blokade, obnavljanja tenzija ili sukoba ili sa namerama ka daljim secesijama i podelama.

ASI: Kako uravnotežujete pravna i politička ograničenja prilikom sačinjavanja ustava?

HH: Morali smo da izbegnemo apsurdne i nefunkcionalne formule koje bi imale kontraproduktivne efekte. To je opasna zamka a ne uravnoteženje ako Ustav na jednom jeziku

počinje sa "Mi, narod Kosova, a na drugom jeziku "Mi, građani Kosova", a u daljem tekstu se ne koristi nijedna verzija. Na jednom jeziku Albanci su predstavljeni kao zajednica a na drugom oni nisu zajednica i nije razjašnjeno šta su oni, dok u daljem tekstu ovo pitanje ostaje nejasno i konfuzno. Kosovo u celini, uprkos svom sastavu od preko 90% jedne etničke populacije, proglašava se kao multietničko društvo, ali je u daljem tekstu sve pomenuto strogo po etničkim linijama, tako što se pravi podela bez presedana po etničkim osnovama, čak i sastav Sudskog saveta, Izborne komisije, itd. i tako što se razbijaju i razdvajaju čak i postojeće multietničke opštine čime se nameću veštačke, neprirodne, i nefunkcionalne isključivo monoetničke opštine, što je suprotno Evropskoj povelji organizacije lokalne uprave. Poziva se na principe UNESCO-a ali se radi suprotno njima, jer se različito ili čak diskriminatorski postupaju prema raznim verskim ubeđenjima ili verskim spomenicima. U ime pozitivne diskriminacije za srpsku zajednicu na Kosovu, između etničkih i verskih zajednica se nameću negativna diskriminacija na Kosovu.

Manjinske zajednice imaju pravo da odlučuju o nazivima njihovih mesta boravka, ali je ovo pravo uskraćeno većinskom albanskom stanovništvu, i nameću im se imena koja su strana za njih, ovo nije rađeno čak ni u prethodnom diktatorskom režimu.

Postoje mnoge nepravilnosti kao one koje sam pomenuo a koje ozbiljno ugrožavaju suštinu organizacije i demokratsko funkcionisanje, i njihovo eventualno ispravljanje veoma bi pomoglo u nastojanju da se sprovede normalizacija, pomirenje, demokratizacija i evropeizacija Kosova.

Međutim, Ustav Kosova je istorijski akt od izuzetnog značaja za budućnost Kosova i njegove ljude. Njegovo delotvorno sprovođenje, gde god je to moguće, naročito u pogledu prava i sloboda, treba da se shvati kao glavna dužnost svih segmenata društva, dok će se evidentni propusti i nepravilnosti, po mom uverenju, ispraviti tokom vremena, u skladu i u saradnji sa demokratskim svetom.

Intervju vodio Artan Canhasi

Neformalna grupa žena poslanika u Skupštini Kosova – planovi i problemi

Intervju sa poslanicom Florom Borovinom, predsednicom Neformalne grupe žena poslanika u Skupštini Kosova

IPS: Koja su bila dostignuća Neformalne grupe žena parlamentaraca u prošlom mandatu?

Flora Brovina: Na početku, Neformalna grupa žena u Skupštini Kosova se suočavala sa mnogim poteškoćama, pošto želja za takvom grupom nije realizovana u prvom mandatu. Srećom, sredinom drugog mandata, delom zahvaljujući bezrezervnoj podršci od strane NDI-a, OEBS-a i drugih međunarodnih partnera, ova poslanička grupa je otpočela sa radom. Smatram da smo u tom periodu bile uspešne u razvoju unutrašnjeg dijaloga između stranaka na vlasti i opozicije, dijaloga između različitih stranaka i između žena - poslanika iz svih zajednica. Mogli bi pomenuti činjenicu da je pozicija žena u Skupštini poboljšana, ali u svakom slučaju to ne znači da ćemo na tome stati. Proteklih godina smo takođe bile uspešne u isticanju osetljivih tema, kao što su zaposlenje žena, obrazovanje, socijalni uslovi, itd. Takođe, u prošlom mandatu, čak su i žene iz srpske zajednice shvatile snagu ove grupe i odlučile su da učestvuju i pomognu joj u bavljenju socijalnim problemima, uprkos odluci da se bojkotuju institucije koju su njihove kolege tada donele. Uračunala bih još jedno dostignuće, a to je da je ženska poslanička grupa uspostavljena pre tima jedinstva, i na neki način smatram da smo mi bile prethodnik takvom timu. Podvukla bih takođe, uspostavljanje regionalne veze u komunikaciji i saradnji sa ženama poslanicama u Makedoniji i Albaniji, pored komunikacije koju smo imale sa građanima iz svih slojeva društva prilikom poseta terenu.

IPS: Kako ocenjujete poziciju i ulogu žena u kosovskom društvu danas?

F.B: Položaj žena na Kosovu, bilo da je u pitanju politika ili svakodnevni život, ne razlikuje se mnogo od susednih zemalja. Postoji velika želja za osnaživanjem žena u politici, za primenu Zakona o ravnopravnosti polova, i niz drugih stvari kroz koje se mogu rešiti brojni problemi društva u tranziciji. Smatram da se položaj žena u svakom društvu može promeniti, samo ako bi tome prethodilo odgovarajuće jačanje žena u institucijama gde se donose odluke, pošto bi žene najbolje radile za žene. Nadamo se da ćemo nastaviti naš rad u vezi sa primenom



Zakona o ravnopravnosti polova i kvotom predstavljenosti žena u institucijama od najmanje 40% kako bi obezbedili prihvatljivo prisustvo žena u odlučivanju.

IPS: Koji su prioriteti Ženske grupe u budućnosti?

F.B: Grupa žena poslanica će se u budućnosti fokusirati na nekoliko važnih pitanja, kao što su: saradnja sa građanima, građanskim društvom i drugim akterima oko niza pozitivnih zakona koji se ne primenjuju adekvatno. Samim tim, primena Zakona o ravnopravnosti polova, Zakona o nasledstvu, Zakona o osnovnom

radu, itd. samo je jedna od više tačaka na našem dnevnom redu. U istraživanju smo zaključile da je veoma mali broj žena upoznat sa zakonima i one imaju loš pristup zakonima ili pravnoj pomoći u preduzimanju novih inicijativa, itd, bilo da se radi o poslovanju, porodičnim odnosima ili zaštiti zagarantovanoj zakonom.

Osim toga, nastavak regionalne saradnje i strateška izgradnja kapaciteta za žene poslanice biće još jedan od prioriteta u narednim mesecima, ali i jačanje žena u političkim strankama, sa ciljem da se zagarantuje dostojanstvena predstavljenost.

IPS: Kakve ste kontakte uspostavili sa sličnim grupama u regionu?

F.B: Imamo veoma dobre odnose sa sličnim grupama u regionu i šire. Prisustvovala smo različitim konferencijama i sastancima u susednim zemljama, preko inicijativa Pakta stabilnosti. Takođe, u saradnji sa OEBS-om, prošle godine smo organizovale regionalnu konferenciju na kojoj su žene poslanice iz regiona razmenile svoja iskustva sa poslanicama iz Skupštine Kosova. Sada imamo stalne veze u komunikaciji sa makedonskim i albanskim poslanicama, a komuniciramo i sa drugim parlamentaricama. Moram da naglasim podršku švajcarske ambasade, američke, švedske, holandske ambasade i grčke kancelarije za njihovu pomoć, i u obliku poseta na njihov poziv, i podršku u vidu projekata i obuka. Konačno, dozvolite mi da izrazim zahvalnost OEBS-u za logističku podršku i međunarodnu ekspertizu obezbeđenu za osnaživanje uloge i položaja žena poslanica u kosovskoj političkoj areni.

Intervju obavio Bujar Madžuni

Neophodnost neometanog vršenja parlamentarnog nadzora od strane Odbora

Intervju sa poslanicima Škumbinom Demaljiajem i Bojanom Stojanovićem, prvim i drugim zamenikom predsedavajućeg odbora kosovske Skupštine za unutrašnje poslove i bezbednost



Članovi odbora na konferenciji DCAF-a

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) sa sedištem u Ženevi organizovao je i bio domaćin regionalnog okruglog stola o parlamentarnom nadzoru, održanog u Ženevi od 2. do 4. juna 2008. Tom prilikom je DCAF pozvao Odbor za unutrašnje poslove i bezbednost. Poziv je upućen i Misiji OEBS-a na Kosovu, s obzirom da je ona pomogla u organizaciji ovog događaja.

U daljem tekstu možete pročitati neka mišljenja i komentare dva člana Odbora za unutrašnje poslove i bezbednost.

ASI: Kakvi su opšti utisci vas, kao članova Odbora za unutrašnje poslove i bezbednost, o ovom okruglom stolu?

Škumbin Demaljiaj: Pre svega, rekao bih da je ovaj okrugli sto bio veoma interesantan a posebno mi se svidela veoma opuštenu i profesionalnu atmosferu. Osim toga, mogu da kažem da smo imali dovoljno vremena da detaljno razgovaramo o svim temama. Od posebne pomoći je bio uporedni i regionalni pristup bezbednosnim mehanizmima.

Bojan Stojanović: Okrugli sto je bio veoma dobro organizovan, blagovremeno i profesionalno. Pored toga, teme o kojima se diskutovalo bile su definitivno od najveće važnosti za sadašnje i buduće probleme

na koje Kosovo nailazi u oblasti reforme bezbednosnog sektora.

ASI: Generalno gledano, koja su najvažnija pitanja vezano za nadzor bezbednosnog sektora na Kosovu?

Š.D.: Iako zbog složenosti i širine reforme bezbednosnog sektora na Kosovu neću posebno izdvajati neko pitanje, podvukao bih važnost nadzora nad bezbednosnim sektorom, jer je u pitanju bezbednost naših građana.

B.S.: S moje tačke gledišta, danas je najosetljivije pitanje stvaranje odgovorne i demokratske obaveštajne službe, zbog njenog uticaja na političku ravnotežu vlasti.

ASI: Kakva je uloga parlamenta u razvoju i reformi bezbednosnog sektora u budućnosti?

Š.D.: Ne treba da zaboravimo smo im u procesu harmonizacije zakonodavstva. S obzirom na to i kao zamenik predsedavajućeg Odbora za unutrašnje poslove i bezbednost, pobrinuću se da ovaj Odbor u potpunosti obavlja svoju funkciju subjekta za nadzor budućeg razvoja bezbednosnog sektora na Kosovu.

B.S.: Od presudnog je značaja da Odbor za unutrašnje poslove i bezbednost nastavi

da stalno i budno obavlja svoju nadzornu funkciju. Međutim, ne treba zaboraviti da je, što se tiče takozvanih Ahtisarijevih zakona, naša funkcija za sada prilično smanjena.

ASI: Na osnovu ovog iskustva, šta vidite kao povoljne mogućnosti za regionalnu parlamentarnu saradnju u polju bezbednosti?

Š.D.: Zaista postoji potreba za promovisanjem regionalne parlamentarne saradnje, posebno u oblasti zajedničkih problema u sferi bezbednosti, sa kojima se zemlje u regionu suočavaju.

B.S.: Ja bih se lično založio za svaku vrstu regionalne parlamentarne saradnje. Ona ne samo da predstavlja meru za izgradnju dugoročnog poverenja, već je i odlično sredstvo za razmenu najboljih praksi i informacija o zajedničkim izazovima i problemima.

ASI: Kako gledate na podršku Misije OEBS-a na Kosovu ovom Odboru?

Š.D.: Nema sumnje da je OEBS do sada u velikoj meri doprineo demokratizaciji naših institucionalnih i vaninstitucionalnih struktura. To bi trebalo da se nastavi i ja definitivno mislim da OEBS ostaje vrlo značajan subjekat i pružalac bezbednosti za Kosovo.

B.S.: Snažno verujem da je podrška OEBS-a ovom Odboru veoma važna i dragocena. Takav je bio slučaj u prošlosti i nadam se će takav biti i u budućnosti.

ASI: Za koje biste oblasti vi rekli da bi mogle da se poboljšaju u okviru Odbora, a da to mogu da podrže spoljni partneri odnosno organizacije?

Š.D.: Naš Odbor treba da radi u svim oblastima vezanim za bezbednost. Imajući u vidu sadašnje stanje bezbednosnog sektora na Kosovu, svaka pomoć međunarodnih partnera bila bi više nego dobrodošla, posebno u pogledu izgradnje kapaciteta i tehničke pomoći. Ova podrška je, na primer, potrebna u stvaranju Bezbednosne agencije Kosova i pripremi Bezbednosnih snaga Kosova.

B.S.: Ono što nam sada treba jeste neka vrsta programa za stručno usavršavanje, i da se upoznamo sa praktičnijim iskustvom.

Luis Moratinos Munoz

Reforma sektora bezbednosti na Kosovu ... na raskrsnici...

"Reforma bezbednosti podrazumeva unapređenje transparentnosti, vladavine prava, odgovornosti i stručnih debata, i jačanje zakonodavnih kapaciteta radi adekvatnog nadzora bezbednosnih sistema." OECD DAC smernice: Pružanje pomoći da se spreči nasilni sukob, 2001.



Kada govorimo o reformi sektora bezbednosti (RSB), mislimo na dugoročni proces transformacije kroz koji društva posle sukoba moraju da prođu tako da redefinišu celokupan spektar bezbednosnih aktera i mehanizama. Ovaj novi bezbednosni sistem je kao novoprodukcija "boca", predviđena da sadrži "novo, legitimno i odgovorno vino", u smislu principa dobrog upravljanja, transparentnosti i vladavine prava. U stvari, smisao postojanja (raison d'être) RSB-a je konsolidacija dugoročno bezbednog i demokratskog okruženja.

Treba istaći da je SSR definisan na mnogo različitih načina. U našem slučaju, ako Kosovo posmatramo kao tranziciono društvo, RSB treba da se definiše kao zajednički put za uvođenje principa demokratskog upravljanja u bezbednosnom sektoru.

Kada ovo kažemo, i znajući prošlu, sadašnju i buduću situaciju bezbednosnog sistema na Kosovu, mogli bismo reći da se RSB na Kosovu nalazi na prekretnici, gde će demokratski temelji embrionalnog razvoja bezbednosnog sistema imati izuzetan značaj za buduće političko i bezbednosno okruženje.

U stvari, ako je opšte poznato da je posle konfliktne situacije jako teško da se

uspostavi prava ravnoteža između potreba za bezbednošću uopšte, i u vladavini prava posebno, mogli bismo reći da je sadašnja transformacija bezbednosnog sistema na Kosovu prešla liniju požara, i da se sada suočava sa značajnijim i kritičnijim zahtevima, tj. demokratskim upravljanjem.

I upravo je to ta kritična raskrsnica na kojoj OEBS treba i dalje da igra ključnu ulogu.

Potrebno je istaći da je, u skladu sa svojim mandatom i principima demokratskog nadzora sektora bezbednosti, Misija OEBS-a na Kosovu (OMiK) do sada radila na promovisanju delotvornog parlamentarnog nadzora i odgovornosti Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i Kosovske policijske službe (KPS).

Imajući u vidu da, iz perspektive demokratskog upravljanja, policijska služba, kao i svaka druga javna institucija, treba da bude podložna nekim osnovnim ali i fundamentalnim principima kao što su odgovornost, transparentnost i učešće, OEBS je nastojao da pojača parlamentarni nadzor Kosovske policijske službe sa ciljem da doprinese ustanovljenju transparentnog i delotvornog demokratskog sistema.

U tom smislu, Misija OEBS-a je ispunila svoju važnu funkciju u sferi demokratskog nadzora sektora bezbednosti tako što je

pomagala Skupštini Kosova, posebno njenom Odboru za unutrašnje poslove i bezbednost, na pitanjima budžetskog ciklusa, zakonodavnih procesa, i političkog razvoja. Između ostalih stvari, time što je organizovala Programe za profesionalni razvoj u pogledu parlamentarnog nadzora bezbednosnih službi, Misija OEBS-a je znatno doprinela jačanju nadzorne uloge Skupštine Kosova u oblasti bezbednosti i javne sigurnosti. (Vidi intervju sa Naimom Maljokuom, bivšim predsednikom Odbora za bezbednost u Skupštini Kosova, u ASI biltenu od 26. februara 2007, i Specijalnom izdanju ASI biltena od 23. juna 2006.)

Ipak, i uprkos sasvim uspešnim ostvarenjima u razvoju delotvornih i efikasnih bezbednosnih struktura na Kosovu do sada, bezbednosni sistem u celini sada se suočava sa novom i odlučujućom fazom u smislu svoje demokratske transformacije. U ovoj izuzetno kritičnoj fazi, potrebno je što pre shvatiti i razumeti proces RSB-a u svoj njegovoj kompleksnosti i sa dugoročnom strategijom, što znači da treba razvijati temeljnu kulturu demokratskog upravljanja.

Imajući u vidu brojne izazove koji stoje pred nama, možemo reći da je nužno da se podstakne poverenje građana u sam sistem i njegove aktere, da se konsoliduje

Učešće kosovskih Srba u Skupštini pre i posle 17. februara ostaje stabilno

Bojkot izbora za kosovsku skupštinu (i lokalnih izbora) u 2007. godini od strane kosovskih Srba doveo je do krajnje minimalne predstavljenosti zajednice, tj. deset rezervisanih mesta, sa Samostalnom liberalnom strankom (SLS) na čelu kada se radi o zastupanju interesa kosovskih Srba. Posle mesec dana bojkota nakon 17. februara, poslanička grupa SLS je objavila da će njeni članovi ponovo pristupiti Skupštini

punim kapacitetom i da će učestovati u njenom radu na svim nivoima: na plenarnim sednicama, u predsedništvu i stalnim odborima. To se može shvatiti kao pozitivan signal za aktivno učešće kosovskih Srba u procesu odlučivanja i predstavljanje potreba i interesa zajednice.

Jakup Krasniqi, predsednik Kosovske skupštine domaćin ručka za novinare

13. juna, 2008. godine predsednik Skupštine Jakup Krasniqi je u čast junskih praznika i uoči stupanja na snagu Ustava Republike Kosovo bio domaćin ručka akreditovanim novinarima, kamermanima i fotoreporterima kao i službenicima za medije u Kosovskoj skupštini. Tokom ove prilike je diskutovano o nedavnim događajima kao i o ulozi i radu Skupštine na izgradnji države; medijima u funkciji transparentnosti i pristupu radu Skupštine.

Imajući za cilj povećanje transparentnosti Kosovske skupštine, izborni rezultati su objavljeni na internet stranici Skupštine. Tamo možete pronaći informacije poslanika o zakonima i drugim sličnim pitanjima.



Novi poslovnik za Skupštinu Kosova

Odbor Skupštine za mandat, imunitet i poslovnik pokrenuo je postupak za potpuno preispitivanje postojećeg Poslovnika, a sa ciljem da se sastavi novi poslovnik za sadašnju Skupštinu. U Skupštini Kosova uspostavljena je praksa da, na početku njenog mandata, Odbor za poslovnik pripremi novi nacrt poslovnika i dostavi ga Skupštini na razmatranje i odobrenje. U skladu a tim, nakon usvajanja Ustava, Odbor za poslovnik, kojim predsedava g. Ahmet Isufi, počeo je da

priprema nova pravila za sadašnju Skupštinu. Da bi olakšao ovaj postupak, Odbor je osnovao radnu grupu sastavljenu od sedam članova, gde svaka parlamentarna grupa ima po jednog člana, kako bi pripremio prvi nacrt pravila u skladu sa Ustavom, koja će kasnije detaljno preispitati svaki odbor. OEBS je na raspolaganju da pomogne Odboru u sastavljanju funkcionalnog, demokratskog i delotvornog poslovnika.

Milenijumski ciljevi razvoja u Skupštini Kosova

Obaveza Skupštine Kosova prema ostvarivanju ciljeva razvoja iz Milenijumske deklaracije (MCR) – proces standardizacije i mehanizam nadgledanja za poboljšanje humanog razvoja i dobrobiti – je započeta sprovođenjem MCR projekta čiji je sponzor UNKT.

MCR projekat ima za cilj da odgovori na izražene želje Skupštine da srazmerno poveća integracije i standardizaciju milenijumskih ciljeva razvoja u svakodnevnom radu i sveobuhvatnoj strategiji Skupštine Kosova. Milenijumska deklaracija ciljeva razvoja je plan koji se sastoji od osam ciljeva koji lokalno odgovaraju i globalno se obavezuju da

1. iskorene ekstremno siromaštvo i glad
2. postignu univerzalno osnovno obrazovanje
3. promovišu jednakost polova
4. smanje smrtnost kod dece
5. poboljšaju zdravlje majki
6. bore protiv HIV/SIDA-e i drugih oboljenja
7. obezbede ekološku održivost
8. stvore globalno partnerstvo za razvoj

o Što se tiče Kosova, građansko društvo i predstavnici kosovskih vlasti su prepoznali deveti cilj – Cilj za dobro upravljanje.

Iako je na globalnom nivou došlo do napretka u postizanju milenijumskih ciljeva razvoja, Kosovo je zaostajalo i nije bilo uključeno u taj proces. Sukob, nasilje i drugi sporovi iz prethodne decenije imali su negativan uticaj na nivoe humanog razvoja u našoj zemlji. Bez obzira na to, sa novim rešenjima koja se tiču statusa, Kosovo se obavezalo da se pridruži 189 zemlji članici UN i da radi na ostvarivanju ovih ciljeva. Kosovo teži da ostvari ove merljive ciljeve do 2015. godine.

Kosovske institucije i međunarodni partneri su dokazali svoju predanost u izgradnji Kosova kao mesta sa visokim stepenom ljudske zaštite i napredka, obezbeđujući svakom pojedincu i grupi odgovarajuću sredinu za bolji život. Ovaj projekat predstavlja jedan od prvih koraka ka ostvarivanju MCR u Skupštini Kosova. Čvrsta saradnja na više nivoa između svih aktera na Kosovu će voditi ka ostvarivanju MCR kao globalne vizije za bolji život svih zajednica.

Nora Sahatciu – Rukovodilac projekta



Zajednička fantazija

Filip Pavlović, direktor nevladine organizacije Fraktal

Fractal
Fraktal



“U nemirnim vremenima, najveća opasnost ne potiče od samog nemira, već od delovanja po jučerašnoj logici.” Peter Druker

Kada se predviđaju mogući scenariji dešavanja na Kosovu i čak u širem regionu zapadnog Balkana, lako se može žrtvovati dugoročna perspektiva zbog koncentrisanja na kratkoročne probleme. Ja stvarno mislim da je ovo veoma pogrešna, čak i opasna, logika.

Izgleda da ona nije neka nova pojava, već jedan obrazac koji je duboko ukorenjen u ovoj bogatoj, raznolikoj, i veoma međusobno izmešanoj, ali burnoj istoriji regiona. On se javlja u obliku začaranog kruga: zbog problematične sadašnjosti građani i zajednice ne razmišljaju niti veruju u dugoročne izglede i perspektive, a zbog neulaganja napora u dugoročnu viziju sadašnjost ostaje burna i nestabilna, a zbog nestabilne sadašnjosti izgleda skoro nemoguće usredsrediti se na viziju stabilne budućnosti.

Nije lako naći put kroz takav lavirint, jer su odjeci iz prošlosti međusobno povezani i izmešani sa sadašnjom situacijom i budućim perspektivama. Bilo bi možda lakše kada bi imali neko tiho i udaljeno mesto gde bi mogli da se zamislimo i razmislimo. Međutim u stvarnosti takvo mesto ne postoji, niti postoji vremenski vakuum i sklonište od sadašnjeg tempa života i istorije. Ovo je verovatno jedan od ključnih problema, a nova pitanja i novi sukobi se javljaju na ruinama i pepelu starih, ali nerešenih problema. Sa svakim novim nanosom i ciklusom, čini se da je sve teže razbiti suštinu

konflikta, predrasude postaju potvrđene istine, a izlaz iz ovog lavirinta izgleda još dalji. Nasuprot tome, a što uliva nadu, takvo ponavljanje u određenim trenucima u istoriji može podstaći motivaciju i širu društvenu spremnost da stane na kraj antagonizmima i jednom zauvek prekine začarani krug. Ono što je sigurno, jeste da je to dugotrajan put, težak proces, koji pre svega zahteva energičnu posvećenost ali i iskrenost i kritičnu masu u društvu. Svi ovi elementi su neophodni za prevazilaženje sadašnjih ograničenja i pronalaženje snage za uspostavljanje dugoročne vizije, ali i za preuzimanje konkretnih koraka i mera u tom pravcu.

Organizacija i tim koji imam zadovoljstvo da vodim – NVO Fraktal ima za svoju misiju: Poboljšanje komunikacije, veće poverenje i saradnju među zajednicama i ljudima. Ja lično snažno verujem da proces u takvom pravcu, zbog svoje dubine i značaja, može postati jedna od vodećih snaga opšte društvene promene i ekonomskog razvoja i odskočna daska za stvaranje svetlije budućnosti.

Obično građansko društvo, gde koje spada i NVO Fraktal, po definiciji je ključni subjekti pionir u uspostavljanju veza i promovisanja prekogranične saradnje i partnerstva među

zajednicama. Pionirska misija je važna, ali ne i dovoljna. Takav istorijski put mora da prate relevantni akteri u društvu: mediji, verski lideri, politička i kulturna elita, akademici, ali pre svega – sami građani. Omogućavanje centralne uloge građana biće važan pokazatelj i dokaz duboke promene u našem društvenom kontekstu. Partnerstvo među zajednicama može se uspostaviti i održavati samo uz zajedničku viziju i shvatanje zajedničkih i konkretnih ciljeva, strahova i problema, budućnosti i izvodljivih interesa.

Da bi se otišlo korak dalje, predlažem da partneri iz različitih zajednica zajedno preuzmu određeni rizik. Deljenje rizika, u smislu zajedničkih poduhvata, sa stavljanjem konkretnih uloga i deonica na „sto“; deljenjem opasnosti udružene strane će izgraditi poverenje koje će prevazići sadašnja očekivanja.

Ali kako bi se takav proces, ako se uspostavi, razvijao u narednim godinama?

Moj odgovor na ovo pitanje, iako će ga neki možda kritikovati kao „suviše optimističan“, vrlo je jasan i po mom mišljenju više nego izvodljiv – Partnerstvo i zajednički naponi u stvaranju svetlije perspektive za region postaće nova vrednost, čak važan molekul budućeg regionalnog identiteta, zajednička fantazija – takav primer možemo naći u sadašnjim francusko-nemačkim odnosima ili kao osnovni motiv savremene mitske političke vrednosti koja se zove: EU – *projekat mira*.

www.ngofractal.org

Sužena transparentnost na centralnom nivou: Parlament i Vlada

Alban Bokši, šef Kancelarije za demokratizaciju i javni integritet. Organizacija za demokratiju, borbu protiv korupcije i dostojanstvo – ČOHU!

Marta 2006. godine Nedžad Daci i Bajram Kosumi razrešeni su dužnosti predsednika Skupštine odnosno predsednika Vlade. Ove promene izvršene su pod zastavom demokratije kako bi se, kako je tada rečeno, poboljšala demokratija, transparentnost i odgovornost kosovskih institucija na centralnom nivou. Agim Čeku imenovan je za novog premijera Kosova a Kolj Beriša za novog predsednika Skupštine Kosova. Očekivano je da ove promene unesu energiju u kosovske institucije i da ih približe građanima, odnosno ispunjavanju njihove primarne funkcije. Godinu dana kasnije završen je tender za drugog operatera mobilne telefonije, gde je došlo do brojnih prestupa, što je organizaciju ČOHU! i neke medije navelo da taj tender okvalifikuju kao korumpiran. Vlada je smatrala da je sve proteklo u skladu sa zakonima i propisima koji su na Kosovu na snazi, dok parlament nije našao za shodno da razgovara o navodima o korupciji iznetim u vezi sa ovim tenderom. Smatrajući da parlament predstavlja instituciju koja je pre svega dužna da vladu i njene službe poziva na odgovornost za poštovanje zakona i zaštitu interesa kosovskih građana, organizacija ČOHU! pripremila je paket dokumenata za sve poslanike sa kratkim rezimeom prekršaja do kojih je došlo u tenderu za mobilnu telefoniju. Ono što smo saznali bilo

je da je parlament zatvoren za birače, za koje on tvrdi da ih predstavlja. Dokumenta nisu odbili predsedništvo parlamenta ili njegov sekretarijat, već čuvari obezbeđenja na ulaznim vratima, što nas je bilo iznerviralo. Nakon nekoliko sati borbe sa čuvarima, na našu upornost da se sastanemo sa bilo kim iz sekretarijata odgovoreno je odbijanjem. Parlament je dokumenta dobio dva dana kasnije, odnosno tek kada je narastao pritisak iz medija zbog odbijanja Parlamenta i pošto su neki poslanici iz reda opozicije ovaj problem izneli u parlamentu.

Počeo sam ovaj članak sa prethodnom skupštinom kako bih napravio poređenje sa sadašnjom i pokušao sam da dođem do zaključka o tome kako kosovske institucije shvataju transparentnost i odgovornost. Da li one shvataju značaj svoje uloge i da li, pre svega, svoju ulogu pravilno shvataju? Čini se da za novu skupštinu i za novu vladu, kao i za prethodne, transparentnost pre svega znači održavanje sednica koje su otvorene za javnost i koje se prenose građanima posredstvom javne radio-difuzne stanice, RTK. Čini se da one transparentnost shvataju u najužem smislu te reči, kao jednosmernu komunikaciju, ne shvatajući da građani ne mogu da im prenesu svoje brige preko televizijskih ekrana. Prethodna skupština je započela sa

otvaranjem regionalnih kancelarija kako bi poslanici mogli direktno da komuniciraju sa svojim biračima, međutim to je sada nekako prestalo da funkcioniše.

U debati koju su maja meseca o Zakonu o uvidu u službena dokumenta (ZUSD) organizovali IREX-ovi Mediji, jedan visoki zvaničnik kosovske Vlade, nakon što su mu predstavljeni statistički podaci koji su pokazivali da sadašnja Vlada loše primenjuje zakon, obećao je novinarima i ostalima prisutnim u toj debati da će ubuduće dobijati dokumenta koja traže ne u okviru 15 dana, koliko iznosi rok predviđen zakonom, već u roku od sedam dana! Dalje je nastavio rečima da je ta vlada najtransparentnija vlada koja je do danas postojala na Kosovu! Ovo jasno pokazuje kako je transparentnost veoma usko shvaćena od strane kosovskih institucija na centralnom nivou, i da se ona ponekada namerno tumači u tako uskom smislu. A na nesreću se, i u ovako ograničenom i uskom shvatanju, transparentnost loše sprovodi. Ispitivanje primene ZUSD-a od strane novinara, koje je obavio IREX, u kome je polovina od šezdeset jednog zahteva podneta u devet ministarstava kosovske Vlade, pokazalo je pad u uspešnom pristupu službenim dokumentima od 23.5%, koliko je iznosio 2007. godine, na 14.75 % u 2008.



Za efikasniju skupštinu

Projekat za opštu procenu rada Skupštine je otpočeo

U svrhu povećanja radne efikasnosti i ispunjavanja međunarodnih standarda za funkcionalnost demokratskih zakonodavaca, Nacionalni demokratski institut (NDI) i Misija OEBS-a na Kosovu su pokrenuli inicijativu da se obavi opšta procena organizacije i rada Skupštine Kosova. Dva stručnjaka iz Slovenije su angažovana u tu svrhu, imajući u vidu da je to zemlja koja je prošla kroz proces tranzicije i suočavala se sa sličnim problemima i izazovima kao i Kosovo. Stručnjaci, poslanik Milan Cvikel i Jozica Veliscek, koji je vršio funkciju stalnog sekretara Skupštine 12 godina, imaju veliko iskustvo u slovenačkoj skupštini i vršili su slične procene u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Makedoniji i Crnoj Gori. Procena se organizuje pod okriljem predsednika Skupštine i generalnog sekretara, pošto ona treba da obuhvati kako političke tako i administrativne oblasti.

Procena ima za cilj da pruži pregled trenutnog stanja u organizaciji i funkcionisanju političkih subjekata u Skupštini, kao i u posebnim odeljenjima i sektorima njene administracije. Procena je posebno usmerena na pronalaženje nedostataka u procesu razmatranja, izmena i dopuna i usvajanja nacrta zakona, organizaciju rada predsedništva, skupštinskih odbora i plenarnih sednica, upravljanje ljudskim i finansijskim resursima, proces usvajanja budžeta Skupštine, upražnjavanje nadzornih funkcija prema izvršnom ogranku, funkcionisanje parlamentarnih grupa i

razvoj konstantnog odnosa sa biračima.

Prva faza procesa je otpočela u prvoj nedelji juna, sa prvom posetomslovenačkihstručnjaka. Tomprilikomsuodržanisastanci sa predsednikom Skupštine, članovima predsedništva, predsednicima parlamentarnih grupa, predsednicima skupštinskih odbora, stalnim sekretarom, šefovima glavnih odeljenja i posebnih sektora skupštinske administracije. Posebni sastanci su održani sa nekim od članova vlade i predstavnicima organizacija koje podržavaju rad Skupštine. Stručnjake su dočekali

predsedništvo Skupštine i zvaničnici administracije, dok se za vreme sastanaka uglavnom govorilo o trenutnom stanju Skupštine, kao i o izazovima i problemima sa kojima se suočavaju poslanici u Skupštini i njena administracija.

Na osnovu informacija prikupljenih tokom posete i stalnih konsultacija sa NDI-om i zvaničnicima OEBS-a, kao i sa predsednikom Skupštine i generalnim sekretarom, očekuje se da će slovenački stručnjaci sastaviti nacrt izveštaja o proceni. Izveštaj će sadržati pregled trenutnih uslova na svim nivoima

Skupštine Kosova, detaljan opis glavnih problema i izazova i u isto vreme ponuditi konkretna rešenja, sa ciljem da se poveća radna efikasnost skupštinskih tela i administracije. Izveštaj će biti sastavljen u narednih nekoliko meseci. Očekuje se da će konačni nacrt biti predat predsedniku Skupštine početkom septembra.

Skupština Kosova, kao novo zakonodavno telo, prošla je kroz proces reformacije, međutim, ovo je uglavnom urađeno na ad hoc osnovi, uz podršku međunarodnih organizacija i institucija koje su aktivne na Kosovu. Tako je Skupština uvela



Slovenski eksperti na sastanku sa predsednikom Skupštine Kosova

Ljudska prava i demokratski standardi treba da budu prožeti kroz sve aspekte bezbednosti

Izveštaj o završetku Okruglog stola na temu parlamentarnog nadzora sektora bezbednosti održanog u Ženevi, od 2-4. juna 2008.

različite skupštinske prakse iz različitih zemalja, koje ne čine jedinstven i usklađeni sistem zbog čega dolazi do stagnacije i konfuzije. Stoga, na osnovu preporuka koje proizilaze iz izveštaja o proceni, cilj je da se izradi dugoročni strateški plan za Skupštinu Kosova, sa određenim ciljevima za rešavanje i prevazilaženje postojećih problema, uvećanje radne efikasnosti i unapređenje reputacije Skupštine. Zapažanja i preporuke koje proizilaze iz izveštaja imaju poseban značaj i mogu se iskoristiti naročito sada kada je Skupština angažovana u procesu sastavljanja poslovnika. Preko tog plana, Skupština će takođe odrediti prioritete za naredne godine i biće u stanju da vodi strane donatore koji joj nude podršku. Strateški plan će obuhvatiti okvire za sprovođenje određenih ciljeva, za potreban budžet i potencijalne donatore.

Stupanjem na snagu Ustava kosovske Republike, Skupština dobija punu zakonodavnu vlast i kao jedino telo direktno izabrano glasovima građana trebalo bi da bude u stanju da upražnjava svoje Ustavne funkcije. Uz političku volju skupštinskog predsedništva, maksimalno angažovanje skupštinskog sekretarijata i uz podršku partnerskih institucija, Skupština će odrediti svoj pravac, za vreme procesa reformacije ka tome da postane efikasan parlament i dostigne nivo parlamenata u demokratskim zemljama u regionu.

Rinor Beka, Nacionalni demokratski institut (NDI)

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) sa sedištem u Ženevi održao je regionalni okrugli sto na temu parlamentarnog nadzora od 2-4. juna 2008. Misija OEBS-a na Kosovu pozvana je da učestvuje, pošto je pružila velikodušnu pomoć u organizovanju ovog događaja. DCAF je pozvao članove Odbora za unutrašnje poslove i bezbednost Skupštine Kosova na ovaj događaj. Ministar unutrašnjih poslova, g. Zenun Pajaziti, takođe je prisustvovao prvom delu okruglog stola, iako je najveći deo njegovog plana rada dogovoren zasebno sa DCAF-om i švajcarskim vlastima i primenjen je u paraleli sa okruglim stolom.

Okrugli sto je otvoren od strane ambasadora Gregora Zore, specijalnog diplomatskog savetnika DCAF-a. Sveobuhvatne prezentacije održane su na temu Reforme sektora bezbednosti (RSB) i uloge parlamenta u nadzoru. Usledile su pretežno teoretski pregledi, sa prezentacijama o radu policije i demokratskim standardima. G. Anton Travner iz DCAF-a u Ljubljani pružio je interesantne primedbe o novoj paradigmi bezbednosti i njenoj primenljivosti na Balkan. On je zastupao ideju udaljavanja od komunističke percepcije bezbednosti, ka zajedničkom shvatanju da koncept "vojske koja se nalazi na granici nije više prihvatljiv; to je prošlost", naglašavajući neophodnost kooperativne i kolektivne bezbednosti. Kako bi podupreo svoje argumente, pomenuo je sadašnje prakse Granične policije EU, kao što su zajedničke patrole, zajednički centri za obrazovanje / obuku, službenici veze, razmena podataka itd. Obavestio je publiku da se u regionu jugoistočne Evrope počelo sa primenom nekih programa regionalne i bilateralne saradnje, međutim mnogo više treba da bude urađeno u tom smislu.

Gđa Teodora Fuior, stručnjak DCAF-a u poseti, pomenula je izazove koji mogu proizaći iz potencijalnih tenzija koje postoje između bezbednosti i demokratije, "od kojih se prava zasniva na nasilju, disciplini, poštovanju naređenja a druga na kvalitetu i vladavini prava". Objasnila je teoriju demokratske kontrole oružanih snaga, koja predstavlja filozofiju koja predvodi rad DCAF-a i koja u suštini iznosi da sektor bezbednosti ne bi trebalo samo da bude kontrolisan i nadgledan od strane civila već da bi pored toga trebalo da postoji i demokratska kontrola nad ovim sektorom.

Štaviše, g. Peter Vanhoutte, konsultant DCAF-a, vodio je deo okruglog stola posvećen procesu izrade Izveštaja o Policijskom inspektoratu Kosova (PIK) za 2007. godinu. Članovi Odbora

imali su priliku da se uključe u sednicu interpelacije sa ministrom Pajazitijem, i da pruže kvalitativne preporuke, u pogledu sadržaja Izveštaja.

Ono što je takođe vredno pomena jeste proces i posledična diskusija o aktuelnom predlogu zakona o privatnim kompanijama obezbeđenja. Okrugli sto pružio je raskošnu priliku poslanicima da predlože određene dodatne izmene na predlog zakona, uz ideju da se razmotri uključivanje istih u konkretan predlog zakona, pre nego što bude podnet Skupštini na usvajanje.

Interesantna diskusija vođena je o pitanju demokratskog rada policije. Pukovnik Jozsef Boda, direktor Međunarodnog centra organa reda i mira i Ministarstva pravde u Mađarskoj, izneo je da bi načela demokratskog rada policije trebalo da obuhvataju: Kodeks stručnog ponašanja, poštovanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava i uslužnost prema zajednici uz odgovornost prema toj zajednici. Poslanik Bojan Stojanović složio se da bi sektorom bezbednosti trebalo upravljati pažljivo u celosti, sa krajnjim ciljem da isti uvek treba da bude na usluzi građanima.

Konstruktivni i zauzimački pristup članova Odbora za unutrašnje poslove i bezbednost razbuktao je i podstakao dinamizam događaja. Poslanik Gani Geci bio je prilično gromoglasan u zagovaranju snažnog ali istovremeno nepristrasnog ponašanja u sektoru bezbednosti, što je predstavljalo ideju koja je podržana prezentacijama koje su promovisale standarde demokratskih i ljudskih prava u radu policije. Poslanik Naim Maloku intervenisao je u nekoliko navrata istančanim primedbama o predstojećim zakonima o bezbednosti, komentarišući potrebu za pravičnim i korektnim pristupom tokom njihove primene. Kada govorimo o temi RSB-a i pola, poslanik Melihate Tërmkolli kratko je obavestila publiku o kvoti za žene u kosovskim institucijama. Ona je iznela da iako je ostvaren veliki napredak u tom stilu, i dalje postoji nedovoljna zastupljenost žena, što odražava loš nivo primene Zakona o ravnopravnosti polova, donetog na Kosovu 2002. godine, pre drugih zemalja u regionu.

I pored intenzivnog trodnevnog okruglog stola, članovi i osoblje Odbora pozvani su u posetu Ženevskom centru za bezbednosnu politiku. Oni su takođe imali priliku da nastave svoje debate nezvanično o različitim temama okruglog stola u večernjim satima, kao što je to bio slučaj tokom večere čiji je domaćin bio ambasador dr. Theodor H. Winkler, direktor DCAF-a.

Armend Bekaj

Finansiranje političkih partija na Kosovu



Nadia Cannata

Snažnom demokratskom sistemu su potrebne političke partije koje dobro funkcionišu, a njima su zauzvrat potrebna sredstva kako bi podržavale i upravljale svojom organizacijom, predstavljale ljude, kandidovale se na izborima i doprinele debatama. Politici je potreban novac.

Dugo se raspravljalo o pitanju

novca i politike, a finansiranje političkih partija je i dalje veoma škakljiva i složena tema u mnogim zapadnim zemljama. U zemljama u razvoju i postkonfliktnim zemljama pitanje finansijskih sredstava za partije je tesno povezano sa razvojem održivog demokratskog sistema. Svakodnevno se javlja veliki broj međunarodnih standarda

koji imaju za cilj da usmeravaju dobre prakse u oblasti političkog finansiranja, a Savet Evrope je bio veoma aktivan u pružanju opštih propisa za finansiranje političkih partija kako bi se izbegla korupcija prilikom dodeljivanja finansijskih sredstava. Venecijanska komisija Saveta Evrope je 2001. usvojila "smernice za finansiranje političkih partija" koje pružaju opšte principe za javno i privatno finansiranje političkih partija u regionu Saveta Evrope. Ove smernice su na Kosovu takođe uzete kao preporuka. Kakva je situacija na Kosovu? Kako je regulisano pitanje finansiranja političkih partija? Šta se to događalo posle 1999. godine?

Na Kosovu, privatno finansiranje političkih partija je regulisano uspostavljanjem Misije Ujedinjenih nacija (Uredba UNMIK-a br. 2000/16), dok je prvi politički sporazum o finansiranju političkih partija postignut između najvećih političkih partijama 2003.

Budžetska stavka "Fond podrške demokratizaciji" (FPD) je uvršten u Konsolidovani budžet Kosova kao kategorija "finansije i transfer" koji treba da pruži podršku političkim partijama koje su direktno izabrane na centralnom nivou (isključujući i rezervisana mesta i skupštine opština). Ovaj prvi pokušaj da se reguliše javno finansiranje političkih partija ostavio je nerešena pitanja kao što je pravo na rezervisana mesta za dobijanje finansijske podrške (ovo direktno utiče na političke partije koje predstavljaju manjinske zajednice) ili finansiranje partija na lokalnom nivou. Misija OEBS-a na Kosovu je odigrala važnu ulogu u savetovanju Skupštine Kosova o tome kako da promeni način na koji je regulisano javno finansiranje partija na Kosovu i dala je "smernice za raspodelu i obračunavanje fondova podrške demokratizaciji" čiji je nacrt urađen na osnovu usvojenih principa iz Venecijanske

Predstavljanje – najvažnija funkcija parlamenata

Potrebna za stalnom komunikacijom između poslanika i građana

U skupštini opštine Istok utarak počinje kao i svaki drugi radni dan. Hodnici su puni građana koji čekaju u redovima i radnika administracije koji građane vode tamo gde ovi mogu da upućuju svoje zahteve.

Najveći problem za građane Istoka i opštinske radnike čine pitanja za koje su nadležne centralne institucije. U takvim slučajevima, građani se upućuju da idu u Prištinu, ili se od opštinskih radnika traži da iznose ova pitanja u redovnoj komunikaciji sa centralnim vlastima.

Takav je bio slučaj Alije iz sela Lubozhdë/ Ljubožde, koji nekoliko meseci nije primao socijalnu pomoć. Posle nekoliko pokušaja u opštinskom centru

za socijalni rad, Alija je pokušao da reši svoje probleme u kancelariji poslanika Donike Kadaj – Bujupi, u zgradi skupštine opštine. Poslanica je kontaktirala odeljenje za socijalnu pomoć i sada se na njegovom slučaju radi istraga.

"Kao kosovski građanin i stranački aktivista, pažljivo sam pratila rad oba prethodna saziva kosovske Skupštine i znala sam koji su njeni nedostaci. Najvažniji problem predstavlja nedostatak uključenja izabranih predstavnika u pitanja kosovskih građana" – kaže poslanica Kadaj.

"Predstavljanje je najvažnija funkcija svakog demokratskog parlamenta u svetu. Parlament koji nije odgovoran svojim

građanima gubi demokratsku prirodu upravljanja u toj zemlji. Ja sam pažljivo slušala reči svojih kolega, Đilnaze Sulja i Fehmi Mujote, koje su uputili novim poslanicima na uvodnoj obuci, o tome kako su radili sa službama za komunikaciju sa građanima, i odlučila sam da uradim isto u svojoj opštini, Istok.

Biću u Istoku svakog utorka od 10 popodne do 3 popodne, a ostalih radnih dana će jedan radnik opštinske administracije biti odgovoran da zakazuje sastanke za utarak. Rad u službi poslanicima pomaže da racionalnije koriste vreme", zaključuje poslanica Kadaj.

Četiri najvažnija problema sprečavaju poslanike da

kommuniciraju sa građanima. Kao prvo, nema tačnih informacija o vremenu i vrsti rada poslanika na skupštinskim poslovima. Drugim rečima, nedostatak godišnjeg kalendara plenarnih sednica i sastanaka odbora. Drugi problem je nevoljnost poslanika da se suoče sa građanima zbog vrsti njihovih zahteva, koje često nemaju veze sa njihovim dužnostima. Treće, potpuni nedostatak podrške institucija za ovakve inicijative, a četvrti problem predstavlja izborni sistem. Izborni sistem i zakon o izboru pokazuju da je Kosovo jedna izborna jedinica, čime se dalje umanjuje motivisanost poslanika da komuniciraju sa svojim biračima".

Kommunikacija poslanik – građanin mora da bude stalna i

komisije.

2004. godine proglašena je nova uredba o "Prijavlivanju i radu političkih partija na Kosovu" (2004/11) koja navodi opšte principe za dodeljivanje privatnih i javnih finansijskih sredstava za političke partije. Na osnovu ove uredbe, Skupština je pripremila i usvojila Zakon br. 2004/41 o "Finansiranju političkih partija na Kosovu". Međutim, ovaj zakon nikada nije proglašen zato što se smatralo da nije u skladu sa smernicama Saveta Evrope i Uredbom br. 2004/11. Novi zakon još uvek nije objavljen i jedini zakonski propis u primeni je Uredba br. 2004/11. Ovo zakonodavstvo reguliše javno i privatno finansiranje političkih partija i daje pravo kancelariji OEBS-a za registraciju političkih partija da zatraži i izvrši proveru finansijskih izveštaja (dvogodišnjih finansijskih izveštaja), predvidi sankcije u slučaju nedoslednosti i proverava objavljene izveštaje političkih partija koje

se kandiduju na izborima o finansiranim kampanjama. Ove nadležnosti će uskoro biti prenesene na lokalne institucije.

Što se tiče javnog finansiranja političkih partija, finansijska sredstva se sada srazmerno dodeljuju svim političkim partijama koje su zastupljene u Skupštini (ne uključujući skupštine opština). Finansijska sredstva se dodeljuju tokom čitavog mandata, a ne samo tokom izbora, i političke partije takođe primaju slične doprinose pre izbora u pogledu slobodnog termina u medijima. Što se tiče privatnog finansiranja, predviđeno je da partije mogu primiti finansijska sredstva samo od pojedinaca, a ne od kompanija i donacije po osobi ne mogu biti veće od 20 000 evra za kalendarsku godinu; takođe političke partije ne mogu biti angažovane u nikakvim komercijalnim i profitabilnim aktivnostima.

Nedostatak zakonodavstva koje

će odrediti raspodelu i zakonske prepreke u pogledu FPD, stalno izaziva diskusije između političkih subjekata zastupljenih u Skupštini (Uredba br. 2004/11 je jedino trebala da obezbedi radni okvir za usvajanje zakona o finansiranju političkih partija ali, zbog ne usvajanja istog, korišćen je samo kao osnova za regulisanje finansiranja političkih partija na Kosovu).

Političke partije su ukazale na nekoliko problema koji se ne mogu razmatrati zbog nepostojanja odgovarajućeg zakonodavstva.

Prvo, FPD se ravnomerno dodeljuje političkim subjektima u skladu sa brojem dobijenih mesta. Dešava se da se zbog unutrašnjih neslaganja partija koja je zastupljena u Skupštini podeli. Vodile su se rasprave o mogućnosti ili nemogućnosti da podeljena grupa takođe prima FDP. Do sada su finansijska sredstva jedino bila dodeljivana političkom subjektu koji je

učestvovao na prethodnim izborima, a ne i podeljenoj grupi ili novoosnovanoj partiji.

Drugo, bilo je slučajeva kada su poslanici prelazili iz jedne partije u drugu ili su odlučili da nastave svoj mandat kao nezavisni članovi. Njihova mogućnost da postanu (ili budu isključeni) korisnici FDP takođe nije regulisana.

Treće, uopšteno, ne postoji zakon kojim se reguliše javno finansiranje političkih partija na Kosovu. Uredba br. 2004/11 daje samo uopšten radni okvir po kojem zakon o finansiranju političkih partija treba da bude odobren.

Političke partije imaju sada priliku da pokušaju da reše ove probleme i da nađu kompromis koji će ih dovesti do toga da Skupština usvoji zakone o finansiranju političkih partija što će biti u skladu sa međunarodnim standardima o finansiranju partija.

obostrana tokom celog mandata. Izbori služe samo kao ulazak za poslanika u najvišu instituciju zemlje, a tu se ne završava njegova funkcija kao njenog predstavnika. Demokratija funkcioniše samo kada su poslanici voljni i imaju tačne i dovoljne informacije da bi donosili odluke koje odražavaju interese i potrebe građana. U isto vreme, građani moraju da budu voljni i obavešteni da bi svojim izabranim predstavnicima prenosili svoje potrebe i interese. Neophodno je da na kraju mandata građani imaju mogućnost da kašnjavaju ili nagrađuju svoje predstavnike za njihov rad.

Arben Keljendi, Nacionalni Demokratski Institut (NDI)



Delatnosti u kancelariji izborne jedinice

Rad javnih službenika treba da se zasniva na profesionalizmu

Uvid iz administracije Skupštine Kosova

Struktura javne administracije imala je stalnu potrebu za normativnim aktom kojim bi bila uspostavljena pravila za izgradnju karijere i stručno usavršavanje javnih službenika, koji doprinose savremenom funkcionisanju administrativnog aparata.

Zakonodavstvom usvojenim nakon 1999. godine uspostavljena je normativna osnova, koja je stabilizovala nezavisnost, integritet i profesionalnost pojedinaca koji vrše administrativne funkcije. Ovim odredbama regulisani su zakonski i radni odnosi administrativnih radnika u javnoj administraciji. U toku izrade normativnih akta za skupštinsku administraciju, razmotrili smo veliki broj savremenih elemenata, kako bi uspostavili normativnu platformu koja je funkcionalna, i koja garantuje prava i obaveze, te koja unapređuje status javnih službenika. Osim ponovnog artikulisanja i preciznijeg formulisanja pravila i uslova za zapošljavanje javnih službenika, kao i njihovih prava i obaveza, te odredbe su takođe odredile šemu javne uprave, zakonski odnos između javnih službenika i skupštinske administracije.

Skupštinska javna služba je zasnovana na nekim osnovnim načelima. Pretpostavlja se da su ona u prvom planu u radu administracije, i da samim tim uspostavljaju odgovarajuću etičku osnovu za stalnu integraciju i razvoj. Konkretnije, rad i učinak javnih službenika bi trebalo da se zasniva na profesionalizmu, integritetu, nezavisnosti, političkoj nepristrasnosti, transparentnosti, odgovornosti, korektnosti, unapređenju karijere, itd. Svaki javni službenik u Skupštini Kosova koji ima ovaj status trebalo bi da ispunjava i da se pridržava tih osnovnih načela, bez izuzetaka.

Predsedništvo Skupštine Kosova je usvojilo skup normativnih akata o reformi skupštinske administracije i ima podršku kroz projekat parlamenata četiri evropske zemlje (Nemačka, Francuska, Belgija i Slovenija) pod nazivom Podrška kosovskoj Skupštini.

Ova nova organizacija nudi veći nivo odgovornosti u pogledu hijerarhijskih funkcija između organizacionih jedinica skupštinske administracije.



Nova reorganizacija obuhvata:

- Uspostavljanje najčešće jedinice – Odseka za pravnu standardizaciju, usklađivanje zakona i savetovanje.
- Proširenje Odseka za arhivu i biblioteku u Odsek za istraživanje, arhivu i biblioteku koji bi mogao da nudi dokumentaciju i istraživanje na bolji i brži način iz jedne baze podataka, kao i iz drugih centara za bibliotečku dokumentaciju i istraživanje.
- Uspostavljanje odgovornog odseka za pripremu zvaničnih zapisnika i prepisa sa plenarnih sednica,
- Revitalizacija Uprave za protokol, međunarodne odnose, komunikaciju i podršku za poslanike u Skupštini, koju treba u potpunosti restrukturirati,
- Jačanje Sektora za odnose sa medijima i javnošću,
- Uspostavljanje radnih mesta unutrašnjeg revizora i službenika za overavanje koji će odgovarati direktno sekretaru administracije.

Reforme u administraciji su otvorile mogućnost za unapređenje svih potrebnih propisa, kako bi se uspostavile ili unapredile procedure upravljanja, organizovali novi postupci zapošljavanja, uvećao nivo aktivnosti i obuka, tako što bi one bile obavljane u momentu koji je za to najpogodniji.

Administrativno odeljenje je obezbedilo stalnu podršku sa ciljem da se njegove funkcije reorganizuju, kao i administracija

u Skupštini uopšte. Usvojeni su novi standardi i propisi. Podrška koja je obezbeđena preko studijskih poseta, obuka, seminara, radionica i obuke u službi, donela je rezultate.

Opšti ciljevi administracije u Skupštini Republike Kosovo jesu:

- Konsolidacija održivog institucijskog kapaciteta administracije u Skupštini Kosova, koja će dovesti do stručnijeg, efikasnog, nezavisnog i transparentnog rada,
- Nastavak jačanja stručnih sposobnosti i tehničkih kvalifikacija administracije, njenih odeljenja, drugih organizacionih jedinica i radnika,
- Podrška poslanicima u Skupštini i usluge za pružanje podrške u njihovim dužnostima u zakonodavnom procesu, sa posebnim naglaskom na usklađivanje zakona sa komunitarnim pravom EU,
- Povećanje stručnih i tehničkih sposobnosti skupštinske administracije.

Slično praksama u drugim parlamentima u demokratskim zemljama u Evropi, i u skladu sa posebnim odgovornostima koje su tražili službenici parlamentarnih skupština, skupštinska administracija mora da uspostavi posebna pravila za osoblje Skupštine, kako bi se postigla interna fleksibilnost i mobilnost, kao i pružila perspektiva za napredovanje u karijeri unutar skupštinske administracije. Bilo je takođe neophodno da se ojačaju i dobiju posebne odgovornosti u nepristrasnosti, diskreciji i čuvanju zvanične tajne, kao i u dostupnosti, što je dužnost svakog javnog službenika u Skupštini.

Ova pravila jačaju profesionalne i deontološke odgovornosti javnih službenika u Skupštini, što uključuje izvestan nivo plate i perspektivu napredovanja u karijeri. Za javne službenike u Skupštini, ta pravila daju dugoročnu perspektivu za zapošljavanje u Skupštini, koja će ih štititi od mogućeg političkog uticaja i stimulisati ih da budu motivisaniji za uspešnije vršenje dužnosti.

Isa Neziri

Direktor administracije u Skupštini Kosova



Kosovo je najbolja priča međunarodne zajednice	2
Belgijski dom predstavnika i Skupština Republike Kosovo: proteklih pet godina razmene i saradnje	4
Ekonomske posledice korupcije dostižu 30 miliona evra	5
Moramo i dalje da se borimo za svoja prava i mesto u društvu	7
Kosovo na dnevnom redu zasedanja NATO parlamentarne skupštine u Berlinu	8
Istorijski Ustav sa nepravilnostima koje se moraju ispraviti	10
Neformalna grupa žena poslanika u Skupštini Kosova – planovi i problemi	11
Neophodnost neometanog vršenja parlamentarnog nadzora od strane Odbora	12
Reforma sektora bezbednosti na Kosovu ... na raskrsnici...	13
Učešće kosovskih Srba u Skupštini pre i posle 17. februara ostaje stabilno	14
Jakup Krasniqi, predsednik Kosovske skupštine domaćin ručka za novinare	14
Novi poslovnik za Skupštinu Kosova	14
Milenijumski ciljevi razvoja u Skupštini Kosova	15
Zajednička fantazija	16
Sužena transparentnost na centralnom nivou: Parlament i Vlada	17
Za efikasniju skupštinu	18
Ljudska prava i demokratski standardi treba da budu prožeti kroz sve aspekte bezbednosti	19
Finansiranje političkih partija na Kosovu	20
Predstavljanje – najvažnija funkcija parlamenata	20
Rad javnih službenika treba da se zasniva na profesionalizmu	22



Izjava misije IPS-a

Inicijativa za podršku Skupštini (IPS) je mehanizam za saradnju organizacija koje su povezane demokratskim programima za podršku skupštine Kosova, pokušavajući da ojačaju Skupštinu Kosova i da je učine profesionalnijom. Rad IPS-a je usresređen na demokratsku i političku kulturu zasnovanu na prihvatanju i poštovanju demokratskih procedura, transparentnosti i odgo-vornosti narodu, razvoju i sprovođenju zakonite politike, izvršnog nadzora, poštovanju višejezičnosti i učešću u regionalnim i parlamentarnim kontaktima.

Partneri IPS-a dele informacije i koordinišu programima u toku identifikacije potreba koje su u direktnoj vezi sa Skupštinom. ASI povezuje sve partnere IPS-a i saziva redovne sastanke u saradnji sa predstavnicima skupštine. Bilten IPS-a pruža informacije širokoj domaćoj i međunarodnoj javnosti, o razvojjima u Kosovskoj skupštini kao i o programima IPS-a.

Od ovog izdanja nadalje, bilten IPS-a objavljuje Kosovska Skupština

Trenutni učesnici IPS-a:

Fridrih Ebert Stiftung (FES), Konrad Adenauer Stiftung (KAŠ), Projekat parlamentarne prakse na istoku i zapadu (PPPZ), Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR) u saradnji sa Konzorcijumom parlamenata Francuske, Nemačke, Belgije, Slovenije i Međunarodnim institutom za odbranu sa sedištem u Parizu, Američka agencija za međunarodni razvoj (AAMR) u saradnji sa Nacionalnim demokratskim institutom, Program Ujedinjenih Nacija za razvoj (PUNR) u saradnji sa Međuparlamentarnom unijom (MPU), OEBS misija na Kosovu i Kosovska skupština.



Uredničko veće:
Hydajet Hyseni, Gjylnaze Sylja, Ismet Hajrullahu,
Daut Beqiri, Ian Perkins i Artan Canhasi

Lektor: Armend Bekaj

Grafika i dizajn: Tomor Rudi

Skupština Kosova
Ulica Majke Tereze
10000 Priština
kontakt: info@assembly-kosova.org

Zapažanja koja su navedena u ovoj novini su autorova i ne oslikavaju poglede Skupštine ili organizacije koje su partneri u IPS.

Slike u ovom broju:

OSCE: 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 22. Belgian House of Representatives: 10.
Assembly of Kosovo: 15, 16. Çohu: 19. NDI: 20, 23.